

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ontwikkelingen kwijtschelding
gemeentelijke belastingen

ons kenmerk
ECGF/U201200226
Lbr. 12/037

datum
4 april 2012

Samenvatting

Deze brief is bedoeld voor raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Na het lezen van de brief:

- Weten raadsleden welke mogelijkheden de gemeente heeft t.a.v. het kwijtscheldingsbeleid en kunnen ze voorstellen doen om het beleid aan te passen
- Kunnen ambtenaren beleid uitwerken en voorstellen indienen

In 2011 en begin 2012 is de wet- en regelgeving met betrekking tot de kwijtschelding van lokale belastingen voor ondernemers, mensen met kinderopvang en 65-plussers gewijzigd. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op het (toekomstig) kwijtscheldingsbeleid van uw gemeente.

Gemeenten hebben veel beleidsvrijheid bij de kwijtschelding van lokale belastingen. Zij kunnen een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren dan het rijk door bij de kosten van bestaan uit te gaan van 100% van de bijstandsnorm. Ook kunnen gemeenten besluiten helemaal geen of slechts gedeeltelijk kwijtschelding te verlenen. Sinds 1 april 2011 hebben gemeenten ook de mogelijkheid kwijtschelding aan ondernemers te verlenen. Daarnaast kunnen zij per 1 januari 2012 rekening houden met de kosten van kinderopvang en een nieuwe norm voor 65-plussers.

In deze ledenbrief gaan wij in op de keuzes die u heeft op het gebied van de kwijtschelding van lokale belastingen.

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ontwikkelingen kwijtschelding
gemeentelijke belastingen

ons kenmerk
ECGF/U201200226
Lbr. 12/037

datum
4 april 2012

Geacht college en gemeenteraad,

In 2011 en begin 2012 is de wet- en regelgeving met betrekking tot de kwijtschelding van lokale belastingen gewijzigd. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op het (toekomstige) kwijtscheldingsbeleid van uw gemeente.

1 Bevoegdheid om kwijtschelding te verlenen

Het verlenen van kwijtschelding is geen verplichting maar een bevoegdheid. De wet zegt namelijk dat gehele of gedeeltelijke kwijtschelding *kan* worden verleend aan een belastingplichtige die zijn belastingaanslag of een deel daarvan niet anders dan met buitengewoon bezwaar kan betalen. De raad bepaalt of en zo ja, van welke belasting kwijtschelding wordt verleend. Als kwijtschelding voor één of meer belastingen mogelijk is gemaakt, dan is het de invorderingsambtenaar van de gemeente die de kwijtschelding vervolgens verleent.

2 Strakker of ruimer kwijtscheldingsbeleid?

Op het verlenen van kwijtschelding zijn de regels van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 (hierna: Uitvoeringsregeling) van toepassing. In de Uitvoeringsregeling zijn onder andere regels gesteld over de vaststelling van het vermogen, de uitgaven en het netto-besteedbare inkomen van de belastingsschuldige, de wijze waarop kwijtschelding wordt verleend en de omstandigheden die aan het verlenen van kwijtschelding in de weg kunnen staan. Gemeenten kunnen in beginsel niet van deze regels afwijken. Toch is er een aantal uitzonderingen mogelijk op de Uitvoeringsregeling.

De raad kan in afwijking van de Uitvoeringsregeling besluiten¹ dat:

- er in het geheel geen kwijtschelding wordt verleend;
- er slechts gedeeltelijk² kwijtschelding wordt verleend.

Op deze twee punten kan de gemeente een strakker kwijtscheldingsbeleid voeren dan in de Uitvoeringsregeling is opgenomen.

- De raad kan ook een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren. De Uitvoeringsregeling stelt de kosten van bestaan op 90% van de bijstandsnorm. De raad kan in afwijking van de Uitvoeringsregeling besluiten³ de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Dit leidt ertoe dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend. Door de kosten van bestaan hoger te stellen, neemt de beschikbare betalingscapaciteit voor het betalen van de lokale belastingen af. Het hanteren van de 100%-norm leidt er in de praktijk veelal toe dat een belastingschuldige met een bijstandsuitkering of enkel een AOW-uitkering voor kwijtschelding in aanmerking komt.

3 Regels rond vermogen

Een belastingschuldige komt voor kwijtschelding in aanmerking als hij geen vermogen en geen betalingscapaciteit heeft. Tot het vermogen behoren onder andere spaartegoeden, een auto en de inboedel. Bepaalde vermogensbestanddelen worden bij het beoordelen van een kwijtscheldingsverzoek niet tot het vermogen gerekend.

Ten aanzien van het te hanteren vermogen hebben gemeente geen beleidsvrijheid. De wijziging van de Gemeentewet die een verruiming van de vermogensnormen mogelijk maakte wordt niet geëffectueerd.

Op 1 juli 2011 is het wetsvoorstel tot verruiming van de vermogensnormen in de kwijtschelding in werking getreden. De Gemeentewet is zo gewijzigd dat de raad voor de wijze waarop het vermogen in aanmerking wordt genomen regels zou kunnen stellen die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend. De minister heeft echter besloten om de ministeriële regeling die voor gemeenten de maximale beleidsvrijheid bij het verruimen van de vermogensnormen zouden vormen, niet aan te passen. Het gevolg van de beslissing van de minister is dat gemeenten -anders dan aanvankelijk de bedoeling was- bij het verlenen van kwijtschelding niet van ruimere vermogensnormen mogen uitgaan dan de normen die voortvloeien uit de Uitvoeringsregeling.

¹ De VNG heeft hiervoor een modelbesluit gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid opgesteld.

² Gedeeltelijke kwijtschelding houdt in dat een belastingaanslag niet in zijn geheel voor kwijtschelding in aanmerking komt, maar bijvoorbeeld maar voor de helft. Het gaat dus om gedeeltelijke kwijtschelding van het belastingbedrag.

³ De VNG heeft hiervoor een modelbesluit gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid opgesteld.

4 Meer beleidsvrijheid

In 2011 en begin 2012 hebben zich ontwikkelingen in wet- en regelgeving voorgedaan die van invloed kunnen zijn op het (toekomstig) kwijtscheldingsbeleid van uw gemeente. Wij noemen:

- de mogelijkheid om kwijtschelding aan kleine ondernemers te verlenen;
- de mogelijkheid om de netto-kosten van kinderopvang aan te merken als uitgaven; en
- de mogelijkheid om een hogere inkomensnorm voor 65-plussers te hanteren.

Kwijtschelding aan kleine ondernemers

Personen die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen, de zogenaamde kleine ondernemers, kunnen sinds 1 april 2011 in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingsschulden. Voorwaarde is dat de raad de kwijtschelding voor deze groep heeft opengesteld. De voorwaarden waaronder kwijtschelding aan een kleine ondernemer wordt verleend, zijn gelijk aan de voorwaarden die voor natuurlijke personen/niet-ondernemers gelden. Dat wil zeggen dat van dezelfde betalingscapaciteit en hetzelfde vermogen wordt uitgegaan.

Als de voorgenomen verruiming van de vermogensnormen was doorgestaan, dan had deze verruiming ook zijn weerslag op het verlenen van kwijtschelding aan kleine ondernemers gehad. De minister van BZK heeft toegezegd te regelen dat lokale overheden die kwijtschelding aan kleine ondernemers verlenen, de bevoegdheid hebben, het voor de uitoefening van het bedrijf of zelfstandig beroep noodzakelijke vermogen niet tot het voor de kwijtschelding te toetsen vermogen te rekenen. Het is de bedoeling dat nader wordt geregeld wanneer van 'noodzakelijk vermogen' sprake is. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over het moment waarop dit zal gebeuren.

Waar moet u rekening mee houden?

De doorlooptijd van de behandeling van een kwijtscheldingsverzoek zal toenemen doordat feitelijk pas na afloop van het belastingjaar vastgesteld kan worden welk inkomen de ondernemer heeft genoten. Op het moment van indiening van een kwijtscheldingsverzoek zal vaak namelijk nog geen inschatting van het netto-bestedbare inkomen van de ondernemer gemaakt kunnen worden. Dit kan worden opgelost door de aanvrager (achteraf) een inkomensverklaring van de Belastingdienst over de betrokken periode te laten overleggen. In de tussenliggende tijd kan de gemeente de aanvrager uitstel van betaling verlenen. Blijkt na overlegging van de inkomensverklaring dat de aanvrager geen recht op kwijtschelding heeft, dan moet hij de belasting alsnog betalen. De gemeente zal het verleende uitstel moeten intrekken en de belastingaanslag alsnog moeten gaan invorderen. Blijkt de ondernemer wel recht op kwijtschelding te hebben, dan zet de gemeente het verleende uitstel (administratief) om in kwijtschelding.

Daarnaast zullen de gemeentelijke belastingmedewerkers de aanslag inkomstenbelasting en/of de inkomensverklaring van de aanvrager op zijn merites moeten (kunnen) beoordelen.

Een ander aspect dat in dit verband aandacht verdient is dat aanslagen en kwijtscheldingsverzoeken over verschillende jaren in de praktijk kunnen cumuleren.

Voor het verlenen van kwijtschelding aan kleine ondernemers geldt dat dit geen verplichting maar een facultatieve bevoegdheid is. Een eventuele toename van de kosten van de kwijtschelding als

gevolg van deze verruiming heeft de gemeente in zekere zin dus zelf in de hand. Er kunnen omstandigheden zijn die van invloed zijn op het uiteindelijk te voeren beleid. Denk hierbij aan deelname in een samenwerkingsverband.

Eigen bijdrage kinderopvang

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft de Tweede Kamer in juni 2011 laten weten dat hij verschillende maatregelen gaat nemen om te voorkomen dat de kosten van kinderopvang voor de rijksoverheid de komende jaren blijven stijgen. De minister erkent dat de aangekondigde maatregelen tot een armoedeval bij ouders (zowel werkende ouders als ouders die vanuit een bijstandssituatie een - veelal kleine - baan accepteren) kunnen leiden. Dit kan met name bij alleenstaande ouders knellen. De minister heeft aangegeven dit knelpunt voor de korte termijn te willen oplossen met een aantal maatregelen. Een daarvan is de verruiming van de kwijtscheldingsregeling bij lokale lasten. De minister wil dat bij de kwijtschelding van lokale lasten rekening wordt gehouden met de netto-kosten die huishoudens voor kinderopvang moeten maken.

Sinds 1 januari *kan* de raad besluiten dat voor de kwijtschelding bij het bepalen van het netto-besteedbare inkomen rekening wordt gehouden met de netto-kosten van kinderopvang. Voor de uitvoering van de maatregel stort het Kabinet € 10 miljoen extra in het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen dus zelf bepalen of zij bij de kwijtschelding rekening houden met de kosten van kinderopvang. Bedacht moet worden dat er omstandigheden kunnen zijn die van invloed zijn op het uiteindelijk te voeren beleid. Denk hierbij aan deelname in een samenwerkingsverband.

Waar moet u rekening mee houden?

Als uw gemeente voor de kwijtscheldingstoets gebruik maakt van het Inlichtingenbureau dan is het van belang om te weten dat het Inlichtingenbureau op dit moment niet beschikt over informatie over de kosten van kinderopvang en over bedragen die huishoudens in de vorm van toeslagen of tegemoetkomingen voor deze kosten ontvangen. Als uw gemeente besluit om bij de kwijtschelding rekening te houden met de kosten voor kinderopvang, zullen eventuele aanvragen waarin een opgave van deze kosten worden gedaan, handmatig getoetst moeten worden. Het gaat dan om nieuwe aanvragen. Omdat de verruiming van de kwijtschelding er in ieder geval niet voor zorgt dat burgers minder recht op kwijtschelding hebben, kan ervan uit worden gegaan dat burgers van wie het recht op kwijtschelding in een voorgaand jaar geautomatiseerd is getoetst en bij wie geen beletselen voor toekenning zijn aangetroffen, ook in gevallen waarin kosten voor kinderopvang aan de orde zijn, voor kwijtschelding in aanmerking blijven komen. Onderzocht wordt of en hoe in de toekomst bij de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets rekening kan worden gehouden met de kosten voor kinderopvang.

Aanpassing kwijtscheldingsnormen 65-plussers

Sinds 1 januari 2012 kan de raad besluiten om de huidige kwijtscheldingsnormen voor personen van 65 jaar of ouder, te verhogen tot 100% van de toepasselijke netto AOW-bedragen. Dit is om te voorkomen dat personen van 65 jaar of ouder minder aanspraak op kwijtschelding gemeentelijke belastingen kunnen maken.

Deze mogelijkheid wordt geboden om te voorkomen dat AOW-ers hun kwijtschelding onbedoeld

kwijtraken. Door het wetsvoorstel 'Geleidelijke afbouw van de dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon tot een keer de algemene heffingskorting met uitzondering van het referentieminimumloon voor de Algemene Ouderdomswet' komen AOW-ers in mindere mate in aanmerking voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen.

5 Toekomstige ontwikkelingen: invoering van de gezinsnorm in de kwijtschelding

Per 1 januari 2012 is de nieuwe Wet werk en bijstand ingevoerd. Een belangrijke verandering ten opzichte van de oude wet is de huishoudeninkomenstoets: de hoogte van de bijstandsuitkering wordt afhankelijk van het totale gezinsinkomen (voorheen werd alleen gekeken naar de aanvrager en een eventuele partner).

Ook bij het verlenen van kwijtschelding zal rekening moeten worden gehouden met de huishoudeninkomenstoets. Naar verwachting zal dit zijn vanaf 1 januari 2013. Voor het bepalen van het recht op kwijtschelding wordt dan gekeken naar alle vermogens en inkomens van degenen die met de belastingschuldige een gezamenlijke huishouding voeren. Dit kan verstrekende gevolgen hebben voor het recht op kwijtschelding. Zodra hierover meer bekend wordt, zullen wij u nader informeren.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.